Србобран излази:
СРЕДОМ и СУБОТОМ.
Предплату примаю све ц. и кр. поште, познати скупитељи и уредничество (грчка улица, у кући број 1491).
Рукописи невраћаю се натраг.

СРБОБРАН

Предплатне цене:
на три месеца 2 ф. 50 н. на по год. 5 ф., на год. 10 ф. а. вр.
За огласе плаћа се за оно место, кое један ред из петита заузима за сваки пут по 5 н., и сваки пут по 30 нов. штемплирине.

ГОД. IV. У НОВОМ САДУ У СУБОТУ 7. НОВЕМБРА 1864. БРОЈ 39.

ОГЛАС.

Желећи прелилом роду мом Србском, на полю књижества ползу принети, нисам могао пропустити, да ову преважну књигу, „под именем Миливой и Златое,“ са три литографирата лика; књига, коя е пуна правоученя, пуна побожности, морала, и Богопочитания, на облагороћенѣ срца, и просвѣту умну, предрагом роду Србском; а нарочито благонадеждной младежи обоег пола непреведем, и сходно нашем Србском положаю, у духу народности наше помоћи и потреби непрерадим. Увѣрен сасвим будући, да ће ова књига свима од велике ползе бити, усуђуем се покорно молити Г. Г. Скупителѣ, да би ми у овом моем предузећу рука помоћи били, даби тако књига ова народном подпором свѣта увидити могла.

Књига ће содржавати еданайст штампани табака; цена іой е педесет новчића, — а у княжеству Србий цванцик и по.

Пренумерация трае до 15-тог Декемврия. а књига ће изићи концем месеца Декемврия 1864 по Србским. Умолявам Г. Г. Скупителѣ, новце са именма до опредѣленог времена да ми пошлю, за кое сваку десету књигу на дар добиваю Имена предбройника и новце шиљаће се на мене долуподписаног. — А из княжества Србие шиљаће се на Г. Іована Марковића, окружног инцинира у Шабац.

У Новом Саду 1. Новембра 1864.

Тома Теодоровић
заклети адвокат.

Епископска печатња у Новоме Саду 1864.

коим е она повређена, оно единство наши, кое за нѣну собствену сигурност и благостанѣ, као и за мир и равнотежу Европе тако моћно емство дае.

На жалост мою догађаи у краљевству Польском кои на мое оближнѣ землѣ дѣйствоваше, принудише мою владу, изванредне мѣре предузети за осигуранѣ унутрашнѣг мира, и заштите личне слободе и иманя, мирних грађана у овим земляма.

Ове су мере доброг успѣха имале за осигуранѣ опасности изложених интереса.

Са задовольством примѣтио сам, да еден део ових мера и наредби за сада изостати може, и надам се да ће за кратко време сасвим се одклонити моћи.

Вашу особиту пажню обратићете на финанциске послове мое државе.

Неповольно станѣ, кое на европейским новчаним пиацама влада, неостаде без хрђавог уплива и на развитак аустриске финанције.

зи стои.

Поштовани чланови мога царевинског већа! Увераваући вас о моіой царской благонаклености и милости, и пратећи вас у вашой важной задаћи, припознаем тегобе нѣне. Али моя е вѣра тврда, да ће ми са вашим саветом и вашом помоћу могуће бити, да државу, кою ми е промисао повѣрио, са снажном мишицом к' сретной будућности водим.

Я црпим ову вѣру из любави и вѣрности, из увиђавности и снаге моих народа, кое я свевишньой небеской заштити препоручуем, да им се судба на славу и радост ньиовог заедничког отечества испуни. —

Политични преглед.

Реч министар-председника Ламарморе узбудила е у Европи неку необичну живост код по-

...нара, кои е сваки по свом назору цѣне и ...не.

Ми смо е у ниже ставлѣном чланку у изводу ...й публици саобштили, по чему ће е сваки ...оцѣньивати моћи, како му се за найболѣ ...ло буде. Ясност говора и изкреност мисли ...на да свуда и поедине люде и уобште поли... државе, коя е упражнява, препоручуе; но и ...огу само силне државе и независни люди на...вати. Ко се има на ячег — од ког зависи, ...чие савѣте уважавати мора, осланяти и по ... управляти, тай или ясан или таван у своіой ...ици био, неће успѣти.

Папа е постоян остао у своіой одлуци, да и ... изтеченог рока, кои е конвенция француской ...и у Риму опредѣлила, никакве концесие своим ...ицима нечини. Нѣгов разговор са француским ...ником грофом Монтебело довольно свѣдочи, ...ети отац тврдо вѣруе, да се на оним уста... а ништа измѣнити нема, с коима е он цркве...ласт усрећио.

Данска е већином гласова у своме ланд... у уговоре мира примила.

Између претендента на престол од Данске од...них херцогства, ступаю опет на видик она ..., о коима се течаем ове године више пута ...ило: велики войвода Олденбуржки и войвода ...тенбуржки. Првом приятелюе Русия, и о том ...ако веле, у Петрограду ради, да се он на ...ол освоених херцогства попне. Аугустенбуржжи, да е он у већем праву, кое и нѣгово пи...а мађистрат и грађанство килско посвѣдо... у ком између осталог, ово говори: „Основи, ...е се Н. к. В. велики войвода олденбуржки ... наслѣдства осланяо, нису ми били познати. ... сам их познао и видио, да несадрже никак...ових доказа, неустручавам се уверенѣ изрећи, ... мое право на скоро од свию припознато

...кои ће се од ньих преварити, оставлямо пра...вештини, или болѣ рећи симпатиями великих ...да реше.

У Француской се већ сад са свим збиљом ...мѣни министарства говори, и већ се имена ...ую, коя ће кое заступити. За Бароша веле, ... доћи на место Буде за министра унутарньих, ... да ће правде а Фреми управу банке при...

...о су новости из Француске, одкуда смо о... навикли, све новости добияти.

Із Турске се потврђую они гласови, кое у ...им броевима саобштисмо.

Христянска племена развияю неко живостно ...ь, кое би као предзнак оних дѣла узети мо...коя ће овом слѣдити.

...Црной Гори явля нам редовни дописник ...ечки, да е св. кнез Никола заповѣдио, ...е сав народ наоружа, ово е за нас заи...ажан глас, из кога се може заключити, да ...ногорци с Турцима найболѣ не гледе, и да ...може између ньих наново рат букнути.

Із сѣверне Америке чуе се као поуздано, да ... Клелан сасвим из любави народа изпао, и ... президентство опет на Линколну остати. Лин... Неваду за државу прогласио.

Изгледи за последице конвенције.

Све у природи подлежи дугим процесима, док напоследку онай облик на себе не узме, кои му е найприкладнии, дакле и найнаравнии. У людским стварима іош већи процеси траю, кои из нееднакости мисли, из противних интереса, често из саме голе мржнѣ и неприятельства, а найчешће из предрасуда изтичу.

Први появ паризко-туринског уговора био е за краля и владу талиянску, као неки дар милости од стране француског императора сматран. На другим местима ние приятна упечатлѣня произвео.

Многи се чувени и у политици велико име стекавши умови дигоше против тога уговора; и ко их слушати хтеде, тай е лако веровати могао, да они погађаю. Но ми смо имали прилике за нашега се века уверити, да при оним приликама, у

ство за Румуне, што исповедаю вѣру римокатоличку; сада пак за избеѣи тегобе и неприятности скопчане са набавлянѣм и издржаванѣм страних свештеника, установило е кнежево правительство у Ящу едну Католичку богословию, с коіом ће управляти тамошньи католички епископ, и зависиће од Министерства црквених послова.

Аустрия.

О састанку оба цара у Ници, у Бечу се іоште следеће дознае. Проект о конгресу био е доиста у Ници претресан, цар Александер одобравао е конгрес али под три условия, коя су се на Италию, на скандинавск нию и на последньи паризки мир односила. Наполеон на то пристао, и тако се доста хладно растану. У с повратку састао се био цар француски у Марселк кралѣм Леополдом, гди е опет између оба владаоца вора о конгресу било. Краль се изразио, да ние про конгреса.

У Прагу се као што „Ванд." явля састала презентация" федералистичног клуба, да се советую ће се изясненѣ сачинити, у ком чески посланици ко у последньой саборской сесии за царевинско веће брани свое одступанѣ од седница у царевинском правдаю.

Галиция.

Местозаступник галички издао е наредбу, по ће се по найвишем угарском решеню од 26. п. м. из и начин за преступне, кои су за време обсадно во судовима предати били, на грађански суд предати. О се наредбе изузимаю преступници због велеиздаист нарушеня мира окривлѣни.

Русия.

Петроград, 23. Октобра. Прошле среде с е овамо државни подканцелар кнез Горчаков. Пре лико дана морали су се овдашньи мостови на Неви яког леда поскидати. Мраз е яки и непопушћа, и пло ба ће по свой прилици престати ер млого леда од селбурга и Кронштата долази.

Италия.

Рим, 20. окт. „Келн. Цтг." доноси из Рима да се папа у последньой аудиенции, кою е страним вао, на врло чудноват начин изразио. Єдном Америк кои е том приликом хвалио поновлѣну и реформ лудницу Маникомио на Лунгари, кою е скоро походи говорио е папа: „Луднице заслужую сада особиту п и брижльивост, ер ће революция многога іоште с свести." — О посѣти рускога престолонаслѣдника п се сумняти. Цар се бои хладног званичног дочека, тога налазе се овде многи польски бегунци, кои су ђер у побуни умешани били.

„Триестанске новине" являю, да е Гари уреднику „Мовимента" писао, и том му приликом 10 ра послао за ранѣнике у Млеткама изражуюћи уе надежду, да ће войска аустриска у Млетачкой „од народнѣг" тако се исто растопити, као и бурбоньска 1860. Као што се види овай добри чойко нимало с путованѣм у Енглеску опаметио.

Милано, 26. окт. Велики кнез престолонасл руски ючер е амо стигао. Принц Хумберт му е посѣ чинио, и заузео се код овога за Талияне кои су у (ру изгнани. Такође е у Ници цару Александру една беница поднешена, у коіой се моли за оне Талиян су у польской побуни помешани били и због тога у бирию одправлѣни, молбеница е, као што веле, мил во примлѣна. —

Болоня, 25. окт. У Луго правлѣне су демон ције против владе. На явним местима били су пл бунтовничког садржая прилеплѣни, а у позоришту с кало: „Живио Мацини! Живио Пиюс IX!" —

Турин, 25. окт. У позоришту Витория Ема држана е част у корист млетачких слободняка. При ствовало е 3000—4000 люди. Броферио, Синео, Боцио и други држали су беседе, затим е држана колекта, коя е 1207 лира изнела. Пошто е и бивши калуђер Пантелео неколико речи изговорио, сви се разиђу са виком: живио Рим, живиле Млетке!" —

(„Тр. Ц.")

„Келн. Ц." доносе из Рима следеће: Држанѣ римског двора исто е, као и пре месец дана, и он е преко свию савета што му га француске новине „Франс" чинише, сваке преговоре до данас од себе одбио. Папа е без околиша Сартижу изявио, да се он у смотреню конвенције ни у какве преговоре упуштати неће. Од тог доба посланик се тим задоволява, да само са кардиналом Антонели конферира. Последньи разговор Пиюса IX. са Сартижом вредно е саобштити. Гроф Сартиж изяви папи да е Француска готова цео свой уплив талиянски на то потребити, да финанциско питанѣ међу Турином и Римом уреде, и да ће устроеню папине войске тим у помоћ притећи, што ће іой ставити солдати и официра, као и сав убойни материял што га у Риму има да ће оставити папи. Папа му на то у обичним изразима одговори, да између Рима и Турина никаквог финанциялног питаня нема, и да Рим француску понуду, што се образованя войске тиче, из тог узрока неможе примити, што е нѣна саданя мала войска довольна за одржанѣ мира у земльи, а за споляшню обрану да би нуждно било найманѣ 200 хиляда люди, брой кои са величином и доходцима папине области ни у каквом размеру нестои.

У Италии у маньим слоевима народа іош непрестано ванѣм дође да се одма стане, обећа капетан свечано, да ће одма на свое место отићи. Али „Васухет" све далѣ измицаше вукући собом „Флориду". Тако явля єдан лист из Бахие.

Бразилиянске лађе од кои е „Параеуза" тек онда почела ложити кад се бой већ одпочео, стану продрзљивог бегунца вияти кои им е на 5 енглеских миля умакао био, и већ око 7 сати доста му близу дођоше, кад се наедаред „Флорида" од „Васухета" одкопча и са собственом паром почне бегати. У исти ма престане и ветар, и тако неби више могуће ове две американске лађе стићи. Североамерикански посланик у Бахии іошт е увече у лађу ушао и с' „Васухетом" заедно одпловио. Узбуђен свет јуришао му е на кућу, и грб му подерао.

Трговци из Нюіорка велику су уцену расписали били ко „Флориду" ухвати, ер им е грдну штету правила. „Флорида" е носила собом 20.000 долара у готовом новцу. (6-дан долар од прилике 6 цванцика.)

Као што „Таймс" явля бой ние тако опасан био. „Флорида" се мораде предати, ер ние могла картачима одолѣти, кои су са „Васухета" на ню бацани и што е у оній ма кад е нападнута, мало люди на лађи имала. Извѣстие єдног официра са „Флориде" у „Морнинг пошти" приповеда, да е капетан исте лађе Морис био изазван од капетана Васухета, на кое е одговорио, да е сбог неке извѣстне цѣли у Бахию дошао, на отвореном мору неће „Васухета" тражити, ал' му се неће ни укланяти.

ТРГОВИНА.

Уредник и издаватель Петар Нинковић.

Брзотиском епископске књигопечатнѣ у Н. Саду.

Србобран излази:
СРЕДОМ и СУБОТОМ.
Предплату примаю све ц. и кр. поште, познати скупитељи и уредничество (грчка улица, у кући брой 1491).
Рукописи невраћаю се натраг.

СРБОБРАН

Предплатне цене:
на три месеца 2 ф. 50 н. на по год. 5 ф., на год. 10 ф. а. вр.
За огласе плаћа се за оно место, кое један ред из петита заузима за сваки пут по 5 н., и сваки пут по 30 нов. штемплариие.

ГОД. IV. У НОВОМ САДУ У СУБОТУ 7. НОВЕМБРА 1864. БРОЙ 39.

Престолна беседа Његовог Величества цара.

Приликом отвараня треће сесие царевинског већа, држане у царском двору у Бечу, у понеделяк, 2. новем. 1864.

Поштовани чланови мога царевинског већа!

Пошто су у течаю прошле седничке периоде условия наступила, по коима се царевинско веће снагом свога уставног права позива на расправу заедничких предмѣта свию кралѣвства и земаля, позвао сам на вршидбу овога дѣланя цѣлокупно заступничство мога царства.

Отвараюћи дакле сесию царевинског већа, поздравлям вас надвойводе, принцеви мога дома, светла и поштована господо оба дома царевинског већа.

Моя е намѣра, одмах по довршеном вашем задатку ове сѣдничке периоде, уже царевинско веће пустити да дѣла.

Тако се исто надам, да ће и у источной половини Мога царства наново дѣланѣ одпочети моћи, као што у моме великом войводству Евделю већ на радост бива.

На тай су циль озбильни труди мое државе управлѣни, кои сам како у интересу оних кралѣвства, тако и целокупности државе скорим видити рад.

Повѣренѣ и право увиђенѣ водиће нас к благословеном успѣху.

Низ знатних догађая за мою кућу лежи између свршетка последнѣ сѣдничке периоде и данашнѣг дана.

Са моим одобренѣм примио е мой Господин брат надвойвода Фердинанд Макс, круну мехиканску, као цар Максимилиан I. У том погледу уређена су права сродства.

На тай сам конац я 28. марта о. г. у Мирамаре фамилияран уговор утврдио, и моіой влади наложио, да вам га саобщти.

Одушевлѣн правом вольом да се одржи и утврди общти мир, желим себи срећу, што између мое владе и осталих великих сила Европе, добро споразумленѣ и приятельски одношаи постое.

Я нећу престати ове одношае прилѣжно неговати, и све чинити, да од мое државе, коя се сада са важним унутрашньим задатцима занима, све споляшнѣ заплете одклоним.

Узрок млогогодишнѣ распре на сѣверу Нѣмачке сада е на найпоштении начин одклонѣн.

Заступничство Мое државе са засвѣдоченим патриотским чуством, дѣлитће Мое задовольство, да е рат између немачких држава и Данске довршен, са уговором, кои е у Бечу 18. окт. подписан, у ком се и найвећа очекиваня испуняваю.

Юначество савезничке войске, и ратне марине Аустрие и Пруске, извоевале су славну награду, а мудро и праведно уздржаванѣ неутралних сила, олакшало е коначно споразумленѣ.

Єдинство између Мене и Моега високог савезника, краля Пруског, доказало е изнова свою високу цѣну знаменитим успѣхом.

А цѣлокупна Нѣмачка — несумням — даће при славном и сретно довршеном рѣшеню питаня, коим е она покренута, оно единство наћи, кое за нѣну собствену сигурност и благостанѣ, као и за мир и равнотежу Европе тако моћно емство дае.

На жалост мою догађаи у кралѣвству Польском кои на мое оближнѣ землѣ дѣйствоваше, принудише мою владу, изванредне мѣре предузети за осигуранѣ унутрашнѣг мира, и заштите личне слободе и иманя, мирних грађана у овим земляма.

Ове су мере доброг успѣха имале за осигуранѣ опасности изложених интереса.

Са задовольством примѣтио сам, да један део ових мера и наредби за сада изостати може, и надам се да ће за кратко време сасвим се одклонити моћи.

Вашу особиту пажню обратићете на финанциске послове мое државе.

Неповольно станѣ, кое на европейским новчаним пиацама влада, неостаде без хрђавог уплива и на развитак аустриске финанции.

У овом очевидно тежком положаю биле су повишене државне потребе, увек точно подмирене.

Озбильна тежня за штедньом има доста наслона, пошто изванредних државних плаћаня нестане, коя у саданѣм одсеку времена іоште постое, да се неће више равнотежа у новчаном и државномкућевном трошку пореметити.

Вама ће се преко обичая два државна буџета предложити т. е. један за годину 1865, а одма за тим и онай за 1866. годину,

Са овим пралазним правилом има се уређен течай времена у сесияма царевинског већа и земальских сабора прокрчити и могућност осигурати, да се предрачунски послови пре почетка финанцийске године доврше.

Први на уставном путу утврђен финанциски закон одбрен е у државном рачуну 1862 године.

Последньи ће вам од мое владе іошт у овой сесии предложен бити.

Вашем предходном уваженю препоручуем законе предлоге о уређеню посредног пореза, за кое би желити требало да се што скорие у живот приведу.

Я споминѣм међу овима предлог єдног закона о умаленю личног пореза у моме великом войводству Ерделю.

Од неколко година већ заузима особиту пажню мое владе, народно економско уединенѣ Немачке, кое се у 19-том чланку савезничких акта као цель тежня савезничких означуе.

За поспѣшно решенѣ овога задатка кои и у обстоятелствама савеза лежи, и кои е за интересе аустриске од велике важности постали су преговори нуждни, кои се са ствари пристойном озбильношћу іоште и да нас од стране мое владе воде.

Исход ствари саобштиће вам се од мое владе, и надамо се да за утврђенѣ царинарске тарифе кое іоште у течаю ове сесие има бити да неће без повольног уплива проћи.

Увиђаюћи хасновитост, кою умноженѣ средства за саобраштай моіой држави приноси, наложио сам моіой влади, да се од яко непрестано о томе стара, како ће мрежу желѣзница по моим кралѣвствама и земляма разширити.

Сходно овим моим намерама предложиће вам моя влада закони предлог о државной гаранции коя се већ од више ньих подузимателя за желѣзнице искала.

Са дубоким сажаленѣм, примѣтио сам тежку нужду, коя е индустрию у моим земляма притисла.

Но унапређен положай кои она сада већ заузима, обнадеждава ме, да ће и индустрия по кратком времену са собственом снагом и благословом мира, заштићена благодетним законодавством скорим се опет подићи.

Више законих предлога, кои унапређенѣ народне економие узроче, као и други у компетенцию целокупности царевинског већа спадаюћи предлога од мое владе спремлѣно е, тако, да се може іоште у течаю ове сисие о ньима саветовати.

Моя е желя — а зато ми ваша ревност ямчи, да ћете задаћу кою пред собом имате, што скорие довршити.

Читав низ важних и обширних предлога преправлѣн е од стране мое владе за уже царевинско веће, коих повратак са оним предпоставлянѣм у свези стои.

Поштовани чланови мога царевинског већа! Увераваюћи вас о моіой царской благонаклености и милости, и пратећи вас у вашой важной задаћи, припознаем тегобе нѣне. Али моя е вѣра тврда, да ће ми са вашим саветом и вашом помоћу могуће бити, да државу, кою ми е промисао повѣрио, са снажном мишицом к' сретной будућности водим.

Я црпим ову вѣру из любави и вѣрности, из увиђавности и снаге моих народа, кое я свевишньой небеской заштити препоручуем, да им се судба на славу и радост ньиовог заедничког отечества испуни. —

Политични преглед.

Реч министар-председника Ламарморе узбудила е у Европи неку необичну живост код политичара, кои е сваки по свом назору цѣне и тумаче.

Ми смо е у ниже ставлѣном чланку у изводу нашой публици саобштили, по чему ће е сваки онако оцѣньивати моћи, како му се за найболѣ свидило буде. Ясност говора и искреност мисли истина да свуда и поедине люде и уобште политику државе, коя е упражнява, препоручуе; но и ту могу само силне државе и независни люди наслѣдовати. Ко се има на ячег — од ког зависи, или чие савѣте уважавати мора, осланяти и по нѣму управляти, тай или ясан или таван у своіой политици био, неће успѣти.

Папа е постоян остао у своіой одлуци, да и после истеченог рока, кои е конвенция француской войсци у Риму опредѣлила, никакве концесие своим поданицима нечини. Нѣгов разговор са француским послаником грофом Монтебело довольно свѣдочи, да свети отац тврдо вѣруе, да се на оним установама ништа измѣнити нема, с коима е он црквену област усређио.

Данска е већином гласова у своме ландстингу уговоре мира примила.

Између претендента на престол од Данске одцѣплѣних херцогства, ступаю опет на видик она имена, о коима се течаем ове године више пута говорило: велики войвода Олденбуржки и войвода Аугустенбуржки. Првом приятелюе Русия, и о том се, како веле, у Петрограду ради, да се он на престол освоених херцогства попне. Аугустенбуржки држи, да е он у већем праву, кое и нѣгово писмо на мађистрат и грађанство килско посвѣдочава, у ком између осталог, ово говори: „Основи, на кое се Н. к. В. велики войвода олденбуржки због наслѣдства осланяо, нису ми били познати. Почем сам их познао и видио, да несадрже никаквих нових доказа, неустручавам се уверенѣ изрећи, да ће мое право на скоро од свию припознато бити.“

Кои ће се од ньих преварити, оставлямо праву и вештини, или болѣ рећи симпатияма великих сила да реше.

У Француской се већ сад са свим збильом о промѣни министарства говори, и већ се имена назначую, коя ће кое заступити. За Бароша веле, да ће доћи на место Буде за министра унутарньих, Рулан да ће правде а Фреми управу банке примити.

То су новости из Француске, одкуда смо обично навикли, све новости добияти.

Из Турске се потврђую они гласови, кое у прошлим броевима саобштисмо.

Христянска племена развияю неко живостно гибанѣ, кое би као предзнак оних дѣла узети могли, коя ће овом слѣдити.

О Црной Гори явля нам редовни дописник наш бечки, да е св. кнез Никола заповѣдио, да се сав народ наоружа, ово е за нас заиста важан глас, из кога се може заключити, да се Црногорци с Турцима найболѣ не гледе, и да лако може између ньих наново рат букнути.

Из сѣверне Америке чуе се као поуздано, да е Мак Клелан сасвим из любави народа изпао, и да ће президентство опет на Линколну остати. Линколн е Неваду за државу прогласио.

Изгледи за последице конвенциє.

Све у природи подлежи дугим процесима, док напоследку онай облик на себе не узме, кои му е найприкладнии, дакле и найнаравнии. У людским стварима іош већи процеси траю, кои из неједнакости мисли, из противних интереса, често из саме голе мржнѣ и неприятельства, а найчешће из предрасуда изтичу.

Први появ паризко-туринског уговора био е за краля и владу талиянску, као неки дар милости од стране француског императора сматран. На другим местима ние приятна упечатлѣня произвео.

Многи се чувени и у политици велико име стекавши умови дигоше против тога уговора; и ко их слушати хтеде, тай е лако веровати могао, да они погађаю. Но ми смо имали прилике за нашега се века уверити, да при оним приликама, у

коима се државе или насилно или мирним путем (до неког извесног степена) преображаваю, баш они люди найчешће и найгрубие погрешке учине, на кое смо дотле, као на оракул свое будућности гледали.

Исто тако може се догодоти, а без сумнѣ и догодиће се, да ће се и гроф Солар, и де Фалу и Прудон у ономе преварити, што пре кратког времена о конвенции написаше.

Ми ћемо ниже навести речи ђенерала Ламармора, каквог е он увереня о конвенции; премда се ни на ньих, и у обште ни на кое обећанѣ, кое се у политици чини, тврдо видати неда. У сваком подузећу найглавния е собствена снага н поузданѣ у себе, за овим долазе срећне околности,

Да ли се данас Италия у собствену снагу поуздава, о том смо више пута са не одговорили, и то стои. За околности могли би рећи, да су за ню данас поспешние него икад; ер ако би Италия обшту какву европску забуну чекала, (кою само источно питанѣ изродити може,) да се онда уедини, здраво би іой теже ишло, него данас, где страсти слабиих: у Неаполю, Тошкани, Модени, а и у самой римской области ћутати мораю.

При забуни европской, била би у Италии у малом іош већа забуна, ер би се толико претендента на своя некад уживана права появило, да би цела Италия у пламену революције стояла, нерачунаюћи друге народне странке, кое би опет свака за се — за едном цѣли идући — други пут изабрала. —

Но да дођемо на изповест ђенерала Ламарморе, кою е у сѣдници коморе изрекао: „Я сам био против конвенциє, пре него што е свршена била, ер сам се бояо сукоба у Италии; я сам мое мисли изменио, кад сам видио, да сви у Италии обвезателства и мисли, кое поводом найновие измене депеша парламент показа, за збилю узеше. Ми могосмо рећи, да ће министарство снаге имати, да уговор у дѣло приведе. Конвенция е из свог единства и моралног судѣлованя землѣ произишла.“ Ламармора се далѣ жали, што е подозренѣ на Француску бачено: „Я сам се чешће цару могао приближити, я сам га од 1852. године нашао, да е увек наклонѣн с Италиом се занимати. Може бити, да е цар пре, као и многи између нас, сумняо о могућности единства Италие; али сад сам увѣрен, да и он мисли, да се нѣно единство неможе опозвати. Ми нећемо ни един корак натраг чинити, ми ћемо мудрошћу, лагано, но непрестано напред корачати. Римско е питанѣ, одностно начина нѣговог рѣшеня, и назора врло тамно. Ние рђаво, време пред собом имати. Я се здраво уздам у цара, кои римско питанѣ савршено познае. Я мислим, да ће нам и због Млетака помоћи. Я изричем мой приватни назор. Решенѣ ма на кои начин у смотреню Млетака, може могуће бити. Я мислим, да ће се и цар аустриски, што се тога тиче, на какве погодбе приволети дати.“

Тим и подобним рѣчима трудио се Ламармора парламент склонити да усвои конвенцию. И заиста рѣч е нѣгова желѣни утисак произвела; говор му е с усклицима примлѣн.

Но и нѣгов говор за и других чланова против конвенциє, нису іош ништа друго, него с едне стране нада, или можда и варанѣ себе самог у лепе, а с друге стране страх у кобну хальину обучен.

Нада талияска у Наполеона онда ће се само обистинити, ако га и нѣгов рачун и све друге споляшнѣ и унутрашнѣ околности нѣгове државе на то примораю, да неможе другчие чинити; али ко неће сам себе лепим сновима и на яви да вара, тай за цѣло, разсудивши досадашня дѣла императорова, више ће узрока наћи, да о нѣговой искреной наклоности према Талиянима посумня, него на нѣгово ласкаво увѣраванѣ да вида. Ер онай човек, кои е 1843. о поповству и држави пишући, рекао: „Несрећом су у Француской служительи вѣре демократичним интересима противни; кад би им ее дозволило, да школе без контроле установе, то би им се тим допустило, да народу мрзост против революциє и слободе улию.“

Ми вѣруемо, да се Наполеон ни данас неби тога стидио, што е онда писао. али вѣруемо и то, да он свакой своіой мисли и речи таково тумаченѣ дати знаде, какво е у ком магновенѣ за нѣга найкористние.

Неки приповедаю Талияни колико хоћею, да се на речи Наполеона III. осланяю, и у нѣму тврду вѣру да имаю, да е изкрено за единство ниове од вѣкова жалостне отачбине заузет, нико им вѣровати неће, осим ако би то хтео найпре повѣровати: да су они на обећаня истог свог савезника од 1859. заборавили.

Метнимо случай, да е баш желя цара француског единство Италие у дело привести: то опет никако допустити неможемо, да ће он друге обвире сасвим из вида изпустити, кои би нѣговой жельи можда противни били. Но ни на кои начин неће Наполеон политику срца у талиянской ствари терати, кои е у собственим своим стварима више пута нужди и потреби попустио.

Какве дакле последице конвенциє могу бити?

Аустрия и Рим два су чинителя у талиянском питаню, кои над Наполеоном и над талиянским желяма стое. Рим се добровољно свое световне власти одрећи неће, а Аустрия никако Млетака. Шта е без Рима и Млетака единство Италие, то видимо.

Агитатори Италие, Гарибалди и Мацини, заман се труде говором и прокламацияма оно оживотворити, на што се мудрост и згода изискую. Єдном речи: све срећне околности, кое и разум людски и срећа произвести могу

Народима, кои се іош у немилием положаю него Талияни налазе, неприятно звоне оне речи Прудона, кои вели, да невѣрує на узкрс народности; али, ко повѣстницу разсуђуюћим погледом прогледи, тай ће се на жалост увѣрити, да се ни един падши народ, никад до прве славе и снаге уздигао ние.

Ако конвенцию и желѣ талиянске по овоме мѣрилу измѣримо, онда смо суд и над собом изрекли; но ми ћемо прошлих народа несрећу и немогућство, да се до првашнѣ славе свое уздигну, едино суровости ондашньих времена и ньиовой неизображености приписати; а у нашем добу вѣровати: да е возпитанѣ и изображено човечство оно изправити кадро, што се у време свирѣпства на саму природу, као непроменьиви и вѣчни закон, бацало.

„Шта хоћемо“.

Под овим насловом доноси нови бечки лист „ди Дебате“ един чланак, кога за вредно држимо нашой публици саобштити.

Девиза истога листа: измиренѣ и посредованѣ, ямче за нѣгову тенденцию. Први брой, у коем свое мисли ясно и отворено одкрива, мора му све оне за приятелѣ стећи, кои се изкрено са: измиренѣм и посредованѣм занимаю.

У свом програму овако говори: „будућност Аустрие лежи у нѣном уставу. Ово питанѣ, питанѣ е права, а не силе. Велике части царства у завади су една с другом; закони, кои важне моменте у том великом питаню сачиняваю, стое един против другог: — ту несме, ту неможе сила рѣшавати, чвор се овай раздрешити мора путем законог сединеня између круне и компетентних заступничтва народа.

„Ми ћемо се са свом решителности за уставно начело заузети, кое е основна мисао како октобарске дипломе, тако и фебруарског патента“. — А мало ниже:

„У таковом како изнутра тако с поля збильском положаю, у каквом се држава налази, сваки е грађанин државни министар, сваки државни савет; сваки има право говорити, саветовати и помагати како зна и може.“

Ко овако отворено свое мисли на видик износи, тога е вредно послушати, па ма се с ньиме у свему и неслагали. —

Сад ћемо да саобштимо, како „Дебата“ о дуготрайном питаню измиреня мисли, и какав пут под гореставлѣним насловом предлаже, да се к цели дође.

„Дебата“ умствує:

„Више него три године прођоше, одкако се с ове и с оне стране Литаве у политици чеканя сва мудрост и спасение произнашло.

Овой се политици неможе вредност одрећи; ер е за државнике врло удобна. Али исто се тако неда одрицати, да она велике неудобности за државу има.

Дужности патриота нама су врло свете, да би ми за любав ког интереса, положай државе, манѣ поспешан представляли, него што е у истини. Побѣда уставне мисли много нам више стои, него да би се из ког обзира рѣшити могли, да успѣхе новог доба найодание неуважавамо. Али баш патриотизам, баш уставно мишленѣ налаже нам, да поштено и отворено изречемо, да у држави нека зловоля мах отима, кою лепе беседе изгонити немогу.

Да су хилядама различних интереса разделѣни народи, кои се на земльишту Аустрие боре, онда би свака борећа се част утѣхе у шкоди тражити могла, кою е противнику нанела. Но ово су браћа, коя су хилядама уза един за другог везана, и сваки од ньих мора не само зло осећати, кое му други зада, него и онай бол, кои он нѣму проузрокує. Свакой боећой се странки тако побѣда дође, због кое друга трпи, као да е сама битку изгубила.

Три године трае овай братски бой! Хвала Богу нетече крв, али и любав струи из срдаца; она ние ефтиния од крви, и много се братске любави у овоме бою губи.

Народ с ове и с оне стране Литаве има право своим државницима и вођама привикнути „Докле тако?“

Са безбрижном допадльивошћу, коя починѣ немила бити, наслѣђує една година од друге зло провизорног или неготовог станя. Разпра отима нашем явном животу свѣжи ваздух, и нашой младой уставной слободи, што іой е пре свега к развитку нужно: светлост унутарнѣг мира, зато се сви народи монархие у том сложити мораю, да ова разпра ни ньима, ни ньиовим душевним, ни материялним интересима, ни душевном положаю ние на добро.

Забуне од 1861, зато што су октобарской дипломи слѣдиле, многи су узели, да су послѣдице ове, а не послѣдице Бахове владе. Три мѣсеца држало се да е довольно, да се пресуда над октобарском дипломом изрече, и тражило се, да се зло фебруарским патентом одклони. Не три месеца, него три године и три четврти године протекоше од то доба — зар то ние доста, да се мненѣ о делу фебруарском разясни?

Нек нас сваки добро разуме!

Ми признаемо право народа, фебруарски устав, у колико народи у нѣму утѣхе налазе, да га као свето добро сматраю, као што и то понямо, да Угарска задоволенѣ само у уставу може наћи, кои іой нѣно свето добро, нѣн наслѣђен положай у савезу с државом осигурава.

Ми само таку измѣну фебруарског устава као закону припознаемо, коя путем слободног сединеня у уставной форми учинѣна буде, као што и измѣну оних закона, кое Угарска за такове припознае, само онда за свршену сматрамо, кад она слободним сединенѣм у уставной форми легализирана буде.

Но е ли нуждна измѣна и у ком се смислу догодити има. то су питаня, о коима е већ време, да се на чисто дође, ако нећемо да найважнии интереси државе іош теже незгоде претрпе, него што су досад претрпили.

И тако се чини, као да се промѣна унутарнѣ ситуациє, кое се резултат ове четири последнѣ године у том састои, да се из три четири лавиринта, из коих смо се с мало више стрпленя на обе стране срећно извукли, един велики лавиринт начинио, из ког да изађемо више ће труда стати.

Нуждно нам е клупче Ариядне.

Зар іош ние време да о томе на чисто будемо, би ли болѣ било конац потражити и надвезати га, кога смо се године 1861 тако трудили — тамо и овамо — да прекинемо?

Ми ћемо се од сваког пребациваня уздржати. Задатак е кои ми себи поставлямо: измиренѣ и посредованѣ. Ту непомаже грдню грдньом враћати и срца іош већма разпаљивати. Радо одвраћамо поглед од погрешака прошлости и тражимо само средство, да се помогне. Но да мисао посредованя продре, мораю препируући се не само погрешке гледати, кое су противници учинили, него бар припознати и оне погрешке, кое су од ньих учинѣне, а к томе е нуждно, да се све изпиту подвргне, да ние што погрѣшно у комбинацияма, кое тамо и овамо рѣшеню као основ служише.

Кад се толико изпита ние могло одбити, зар сад да се за добро нађе, овай един одклонити, из ког спасение за све произтећи може?

Овай изпит дискусиом (разясеяваюћим разговором) подпомоћи то е наш први назор.

Ми смо увѣрени, да ћемо са овом тежньом свуда на симпатие наићи, коима е до тога у истину стало, ма с ког гледишта ствар гледали, да споразумленѣм и измиренѣм уставной слободи у држави оне неоспорне основе даду, на коима ће едино сигурно почивати и свима бурама пркосити.

С друге стране надамо се, да ни у едном неће основа имати, дискусию избегавати, из кое би аустриски народи дознали, да ли су іош ради люди, кои ньиово повѣренѣ уживаю, ньима дужност наложити, да међ собом улоге Тантала и Сичифа поделе.“

Ово е садржай тога чланка, на измиренѣ и на посредованѣ опредѣлѣног листа.

Ми смо од наше стране увѣрени, да се заиста преварити неће, ако и унапред тим духом „Дебата“ дисала буде, да ће на велике симпатие наићи; само ћемо іош пречекати, како ће она тугальива питаня, по своіой племенитой девизи тумачити, коя се и осталих у Угарской живећих народа исто тако тичу, као и Мађара ньиово „хисториско право“ и „правни континуитет.“

Ко себе на точку праведног измирителя и судие стави, признаемо, да тегобно и неблагодарно дѣло на себе узима, али у толико већа слава, у колико ю е теже стећи било.

Криза министарска постане кадкад права редня; започне у едной држави, па обтрчи све редом. Започеше у Италии, у Шпании, продужи се, а можда ће се іош и продужити у Аустрии, сад се већ поговара да ће прећи и на француску. Кнез Латур д' Овернь позван е од цара у Компиень, коме ће сви министри француски у недельи дава по еданпут долазити, да се под председничством царевим саветую. Ово и дочек маршала Канробера од стране краля белгиског у Ници, то су найновие вести, кое публику забавляю. Но позиву овоме кнеза Латура д' Овернь придаю уобште ту важност: да ће он министра Друина де Лиса у споляшнѣм министарству заменути (?)

Грофа Рехберга позва на оставку нѣгова пруско-француска политика, а Друина де Лиса позвала би на овай начин конвенция, да столицу министарску другом преда. Чудан догађай! Да он онде где ко мисли, да найверние и найискрение господара послужи, баш да га та вериост и услужност достоянства стане. —

Са избором Латура д' Овернь за министра споляшньи послова, многи мисле, да би се француски двор яко Енглеской приближио, а уедно да би и приятельска одношеня са Аустриом наступила,

Одношеня Аустрие и Француске, после демасковане конвенциє нису неприятельске, а што су и онай пар мало запета починяла бити, то ние сама ствар крива била, него непознаванѣ нѣне природе.

Италия, коя е после смрти Кавура већ пет министарства променила, стои опет на прагу, да найновие са найстариим замене: са Ратацом и Рикасолом.

Нови Сад 6. нов.

У последнѣ време држао е патронат гимназие новосадске и србска црквена обштина више сѣдница, у коима е предмет савѣтованя био подиванѣ велике гимназие у Новом Саду и на тай конац нуђена државна помоћ, коя се у последнѣ доба ограничава на суму од 6000 фор., и то само на пет година. У првой своіой сѣдници прими обштина ову понуда под изложеним условом; али у другой, на предлог патроната гимназие, одбаци из тога узрока, што ние извѣстно, да ће фонд за пет година од добровольних прилога народних толики нарасти, колики е нуждан за издржаванѣ велике гимназие, и да би се по томе она после пет година наново морала затворити.

Ово рѣшенѣ обштине и патроната шиле се ових дана вишем надлежном мѣсту. — Ова е ствар, као што е из овог листа познато, и код самог унтерихтсрата била, и већ неколико се година претреса; и време би било, да се већ едном рѣши, пак било бѣло или црно.

ДОПИСИ.

⊙ **Беч** 2. нов.

Давно и желно очекивано царевинско веће данас се отворило. Пре тога била е у цркви служба, на коіой е сам архиепископ Раушер чинодѣйствовао. На служби су присутствовали господа надвойводе, сви министри и сви чланови царевинског већа.

Око 12 сахати уведени су у обадве куће президенти, кои сходним бесѣдама сѣднице отворише. Бесѣда председателя Хазнера садржава више важних политичних момента; при коима кућа никаква знака радости ние показала. После свршене бесѣде било е цару одушевлѣно „живио"! Пошто се іошт и то явило, да ће Нѣгово Величество, цар, обадве куће у понеделяк у 11 сахати примити, буде прва сѣдница за 4 т. м. заказана.

Посланика долнѣ куће било е прилично. Чеси ни су дошли; а од Поляка ние био Смолка и Зибликиевић.

У колико досад чусмо, бит ће овогодишня сесия врло важна, ер на сваки начин треба се, а и хоће, и да се уставним питаньма приступи, да се већ едном она рѣше. Ту ће на сваки начин угарско питанѣ главну улогу играти, ер и сами Мађари оружаю се, да овдѣ у Бечу путем новог великог журнала у дебати участвую. У Пешти іошт непрестано влада начело пасивности и ћутаня, при чему се често за узрок и извиненя наводи изузетно станѣ. Да не би дакле недослѣдни били, пренели су говорницу у Беч. Наравно говори се, да ће тай журнал бити само за слободноумѣрену странку, међутим чуем, да ће у том листу и други знатни мужеви радити. За народноекономске чланке, као што чуем, битће Лоняи, за политику Ötvös, Ковач и т. д. издаватель Мориц Ганс познат е као валян публициета; укратко: лист лако може набрзо у журналистици одлично мѣсто заузети.

Являм вам важну вѣст, да е кнез црногорски Никола пре неког времена публиковао закон, по коме при деоби наслѣдства дѣца обоег пола имаю еднаке дѣлове добити. Осим тога издао е налог, да се сваки црногорац добро наоружа, ербо су времена озбильна пак треба да е сваки као пушка запет. — У Скадру срушио се едан велики комад римокатоличке цркве, коя се почела скоро видати; штета се цѣни на сто петдесет хиляда пиястра.

У споляшньой политици починѣ больи вѣтар дувати. Одношеня су према Француской добра; савез с Пруском све чвршћи постае, Русия жели, да се начини аустрийско-руски трговачки уговор, а почем мисао о конгресу европском наново починѣ мах отимати, то ће се по свой прилици и Италия, како што е сад, под неким условима и емством припознати.

Талиянска конвенция изгубила е свой првобитни узнемируюћи характер (кои е бесѣдом Ламармора наново повраћен. У.) и надати се е, да ће и папа што попустити. И тако, што се тиче споляшнѣ политике, уживат' ће на миру ову зиму. Што се пак унутрашнѣ политике тиче, то да Бог да, да се сва важна питаня на обште задовольство рѣше.

Аустрия.

Беч, 2. нов. О свечаности приликом престолне бесѣде, доноси „Бечка Абендпошта" следеће: „Свечано отваранѣ царевинског већа, пошто су се у суботу чланови искупили и председник им представлѣн, довршило е Ньиово ц. кр. Апостолско Величаство данас пре подне у 11 сати

Пошто се целокупно царевинско веће изкупило у великой одаи ц. кр. двора, сви се поставе у дворану церемониялну и то чланови господског дома с десна, а чланови посланичког дома с леве стране, гдѣ дође и Нѣгово Величество цар, напред господа министри и дворски канцелари. Шеф секциє барон од Калхберг, Мажуранић, гроф Зихи, гроф Менсдорф, Франк, др. Хайн, гроф Надажди, Пленер, Лассер, гроф Естерхази, Фрайхер Мегери и Шмерлинг; за ньима царска височества светла господа велике войводе Хайнрих, Райнер, Сигмунд, Ернст, Леополд Вилхелм, Карл Фердинанд, Албрежт, Лудвиг Виктор, Карл Лудвиг; за овим гроф од Куефштайн велики дворски маршал са државним мачем.

Нѣгово царско Величество праћено е било од преузвишене господе ц. кр. гарде капетана Ф. М грофа Вратислава, Ф М. Фрайхера Хесса и Ф. М. Л. грофа Грине од нѣгове светлости господина ц. кр. великог коморника кнеза Ауерсперга и нѣгове преузв. г. ц. кр. првог генерал аѣутанта Ф. М. Л. грофа Кренвила. С десне стране дворане била е подигнута дворска трибина у коіой се налазила Нѣно Величество царица — при уласку у дворану с ускликом поздравлѣна; — далѣ Ньиова царска Височества светле госпође надвойводкинѣ Мария, Тареза и Матилда, Нѣгово царско Височество светли велики войвода Тоскански и Нѣг. цар. Височество принц Ваза; далѣ е била трибина за пратню високи и найвиши повелителя, лево трибина за чланове дипломатског тѣла кое е подпуно заступлѣно било, осим тога іоште са сваке стране по една трибина за одабрану публику, коя е са найвећом пажньом овоме свечаном акту присуствовала.

С поля пред двором поставлѣна е била една бригада войске под заповедничством Г. М. витеза Вусина, коя е при изласку Нѣговог Величества из свои одая едну салву из пушака дала. У исти мах почеше звона звонити, кое се све до на крај свечаности продужи. Приспевши у дворану понамештаю се ньиове преузв. господа министри и дворски канцелари с леве стране престола, а Ньцарска Височества господа надвойводе заузму место на самом подножию, — присуствующе дворске шарже, гарде капетани и први генерал аѣутант стаяли су на доксатима престола и при подножию. — Нѣгово Величество попнесе на престол и сѣдне, за тим покривши се плаштом, изволело е престолну бесѣду држати.

Ньиово Височество говорило е са чистим и ясним гласом, на знатним мѣсти узвишеним и ячим гласом. Бесѣда е била често са поздравом „живио!" прекидана, особито одсѣк беседе, кои обећава, да ће се скоро почети уставна радня и у источной половини царства; далѣ на мѣсту, гди е с приятельским одношаима са другим великим силама говор био, и напоследку реч коя е намѣнѣна била юначству савезничке войске, и извоеваном краю мира. По довршеной беседи подигне се Нѣгово Величество, праћено повторавајућем „живио" од сабраних, кои су и Нѣно Величество царицу пратили, врате се у свое одае натраг. У тай мах пуцаше салве из пушака и едне батерие 12 фунташа наполю, из кое се са 21 пут означи свршетак свечаног акта.

Ческа.

Као што смо у едном од прошлих наших броева мисли о дуализму навели, у истом смислу изражава се и последньи брой ческих новина „Народ." Чеси се туже на бечке дуалисте, кои су ради да државу преполове, па међу осталим споминѣ и 1848. годину. Онда е вели „Народ" Аустрия найболѣ видити могла, ко су іой прави, и нѣног единства приятельи. Споминѣ на иступанѣ Чеха из сабора и на ньин протест сбог подпомаганя дуалистичне революциє. На последку са овим завршуе: Неможемо вѣровати да у Бечу и едног паметног политичара има, осим баш ако е таян или яван неприятель Аустрие и нѣне владаюће династие, кои би саветовати могао, и нато ишао, да се дуализам оживотвори, и ми би се са бечким пророком дуализма радо обкладили ма за кое новце, да кад би се дуализам увео, за десет година Беч неби више у нашем државном уставу престолна варош била, нити би наша држава ако би донде и постояла, била више аустрийска држава, бар не у оном смислу, у ком е ми схваћамо. —

Немачка.

Драждан, 28. окт. Польски бегунци и изселѣници, познато е, да су се од дужег времена у Саксонии задржавали. Као што нису нигде мировали, почели су и овде коешта против Русие предузимали. Неки су од ньих и под воени суд подпали, а имено Іошковски, кои е у том послу, као што сам признае у Саксонию дошао, да у име революционарне дружине, кралю саксонском круну польску поднесе. Русия е много пута овоме подобне ребеле искала, особито кад се у Лошвицу тайна штампария революционараца нашла. Саксонци су польске бегунце добро примили и на руку им ишли. Руски ђенерал Коцебуе и, мао е са саксонским министром Байстом више састанака на кои му овай никад желѣна одговора недаде.

Сад се говори о некой руской ноти, у коіой се тай поступак Саксоние према бегунцима неодобрава. Руски двор, како пруски листови являю иште, да се министар Байст уклони, кое е као услов одобреня саданѣг саксонског ђенералконзула у Варшави, као таког. Шта ће бити из целе ове распре далѣ, видиѣемо скорим временом.

Италия.

Турински лист „Мовименто" саобштава слѣдећу дневну заповѣст контрадмирала Вака, на подчинѣно му людство талиянске оклопне флоте:

Нѣгово Величество, краль, повѣрио ми е врховну управу над едним дѣлом флоте коя е из четир оклопне лађе саставлѣна „Марие Пие," „Касталфидарда" „Сан Мартина" и „Аквиле." Италия е прва држава у Европи, коя у средиземном мору тако яку флоту има; она може исту сада и удвостручити, а за кратко време и утростручити. Оприятелѣне државе гледе на нашу флоту са чуђенѣм, а неприятельи са завишћу. Но за поштованѣ улити, ние доста само над моћним убойним материялом заповѣдати; он се мора такођер са пажньом, валяношћу и храброшћу употребити. На тай конац позивам мое подчинѣне, да ме подпомогну. Са тврдом рѣшителном вольом и са точним изпуненѣм своих дужности од стране свию вас, увѣрен сам, да поверенѣ кралѣво, и жртве народа, кад решителан дан приспѣ, неће узалудне бити. И даће Марина са пуним успѣхом поред наше прославлѣне остале войске дѣло независности Талиянске довршити. — Генуа 27. окт 1864. — На адмиралской лађи „Ред Италия" контрадмирал и врховни заповѣдник дивизионе флоте:

Вака."

— О споменутим потопима у средньой Италии, являя еден телеграм од 28. окт. следеће: воде великог потока Мугноне продрле су у Флоренц, и зато се на желѣзници престало возити; рѣка Арно еднако расте; киша пада непрестано. Опустошеня, коя е потоп учинио, ведаду се описати. Велики брой жителя кои у потоплѣним улицама при земльи сѣдише, изгубили су све свое иманѣ. Млоге куће тек што се срушиле нису. Мост желѣзнички код Аретина покварен е. —

У Млеткама е последньи дана яка бура владала тако, да се прошле неделѣ ватреняча долазећа из Милана у читава три сата задоцнила, ер машина ние имала доста снаге, да се бури одупре, те стога мораде у Маргери чекати. Друга из млетака изаслана машина такођер е слаба била, тек трећой пође за руком да поворку — али сасвим полако — у станицу млетачку довезе. На мору е већи непогода било; сумня е и брига да ние света изгинуло. —

У дине, 28. окт. Из Удине пишу новинама „Темпо", да су се Гарибалдовци на 12 миля близу Удинама примакли. Они се появише у местима Магсано и Венцоне, одузеше конѣ кои су за државне курире приправлѣни били као и неколико приватних коня, затим снабдѣвши се заиром, повукоше се у површне брегове натраг, одакле конѣ приватних врате, обдаривши найпре свое пратиоце. По понашаню и по оружю могло се познати да су прави Гарибалдовци. Одмах е войска изаслана у ова места, где су се четецие появиле. Говори се и о неким четама, кое су се по бреговима више Чивидале указали, и о войсци, коя е тамо одправлѣна. Сукоб између Шпилимберга и Манияго, мора да е озбильни био нег што се из прва држало, ер као што ми еден ловац припове-

*

даше, пало е тамо 25 кое мртвих кее ранених. Ова е варош сасвим мирна.

Као што „І. Ц." явља, пустодолски савезнички ловци дигнути су против побунѣника. Поменути лист приповеда, да се е едно оделеленѣ четеция пре кратког времена у Белунеском появило, и да су у високо место Спомелико, на граници пустодолской умакли, сѣверно од Анроную. И из узрока што се у сиромашном том месташцу већи брой четеция неможе да рани; то е свакояко могуће, да ће у пустарску долину упасти. Као што се поговара, позвани су ловци из срезова Брунек, Велсберг, Солиян и Ампецо да против ови продрзљиви четеция хайку подигну. Такођер се из Боцена упутила една кумпания пешака у пустарску долину.

— Из Иншбрука од 29. октобра явља се „Ген. Корес.", од стране млетачке явлѣно е по телеграфу сресским начелницима у Брунек и пустарску долину, да се една нова чета Гарибалдоваца Комелику упутила, одакле се преко горских прелаза у пустарску долину ући може и то у срезове од Велсберга Ампеца и Силияна. Будући дакле да е лако могуће, да айдучке чете, од ц. кр. войника гонѣне, у Тиролску упасти могу, то е од земальске врьовне власти ради обране наређено, да своевольно приличан брой ловаца има се придружити войничкой помоћи, кои ће скупа али под войничком управом гледати да разбойницима на пут стану.

Француска.

„Франс", коя е пре месец дана у бойну трубу трубила, окренула е наеданпут лист овако: Француска е бойне славе сита: она ће Европи примѣром предходити, да се свуди обезоружа. Тако и остали гласови доносе отуда, да ее у найвишим круговима едино са миром и измиренѣм занимаю; али кроз сав тай мир, провирує доста ясна желя за конгресом.

Други листови овоме напротив говоре, да е папа накан войску купити, и главну команду Ламорисиеру предати. Ови су се гласови као неистини већ опровргли.

Енглеска.

Лондон, 29. окт. Лордмаіорском банкету у Чити присуствовало е више министра. Дипломатско тѣло ние било. Лорд Палмерстон у своіой беседи рекао е, он невиди никаква знака, кои би европском миру претио; о европкой политики ние ни спомена чинио. А о одношаима Америке, Кине, и Япана само површно.

Шпания.

Шпания и Француска учинили су савез између себе за рат кои е неизбежан у Перу. Држава перуанска ние рада Француской влади задоста учинити на нѣна потраживаня, што су нѣне тамошнѣ органе повредили. Енглеска ће се сасвим неутрално држати. Савезне државе нису се изразиле како ће се у предстоећем питаню понашати.

Разне новости.

Из Нице приповедаю едну анекдоту о царици руской: Царица запита едног Зуава кои е на почастну стражу код нѣ одређен био, у чему се обична рана код нѣговог полка састои. Зуав е поздрави по войничком начину и одговори: „Ваше Величество, ми обично добиямо бифтек са кромпирима, едног ћурка, кафе, неке посластице као дезер и бордоа (чувено француско вино), колико хоћемо." Царица смешећи се одговори, да ће се та диета и овде задржати, докле год у Ници на почастной стражи буду.

— Из Галиције доносе „Лавовске Новине" о едном грозном случаю, кои се у окружию брежанском догодио: у Хнилцима (село истог окружия,) хтео е едан простак у пићу свою жену и дете убити. На вику жене дотрчи нѣн отац и мати да е од пияног одбране, но овай сикиром удари свога таста тако, да му главу одсече. Пуница, жена и дете сакрию се за фуруну, а он пуницу удари неколико пута крвавом сикиром, и побегне од куће. Други дан нађу и нѣга са истом сикиром у едном бунару мртва. Пуница ће, како кажу, поред свию рана остати жива.

— У Вараждину е 22. пр. м. умрла удова Ана Шайнер, коя е рођена била 28. нов. 1755. и манѣ месец и 7 дана 109 година живила. Видила е све до смрти', но истина мало теже. Од године 1862. ранила се само шећером. Од деветоро деце, живи су іой іошт петоро, међу ньима едно од 68 година, 26 унучади и 13 живећи праунучади.

Као што е пређе явлѣно варош Симбирск у Русии сва е изгорела. Остало е само 870 станова, и то жалостних колебица у оном краю, где сиротиня живи, Ватра е беснила од 1. па до 9. августа. До 3. августа држа становничство, да пожари из несмотрености биваю. Но пошто 4. августа код трговца Биелугина нађоше плехану кутию пуну барута са надписом „Лондр" и другу опет такођер с барутом на коіой стаяше надпис: „Неотварай" свет се яко поплаши. Власт таки едну комисию наименує, коя ће кривце похватати. Т-ки се из ближих села два баталиона солдати и 6 компания тирелера позову. Одна-пора уморено становничство заедно са войницима обилазише и стражарище по целой вароши и преко свег тог 5., 6. и 7. августа понове се пожареви кои се по целой вароши разшире са едне и друге стране обале риеке Симбирске, те се напоследак ватра и шуме дохвати. Общти страх у вароши облада, вѣст се распространи о смѣрајућем нападаю на становничство, кривише Польску, па и незадовольне войнике самаринског полка. За време ових догађая власт е велику дѣателност показала. По свима околним селима изаслани су били курири са позивом, да погорелцима хлѣба носе, ер им поче ране недостаяти. Са великим пожртвованѣм одазваше се простаци у овой нужди, али ни едан нехтеде у награду ништа примити. Два пали-куће кои се баш при паленю ухватише од кои е едан поляк био, буду одма погублѣни. Истраге іоште еднако траю. Єдан официр, кои од народа злоставлѣне войнике самариске регименте хтеде бранити изгуби живот. Августа 9. изгору іоште 30 кућа и тим се пожар довр-ши. Сада пак насташе пожареви по сели и непрође ноћи кад се небо од ватре осветлѣно невиди. Изгорело е 30 явних здания, 11 цркви, манастир Шпароки, гостиной — двор, сва варошка здания и 14,800 кућа. —

Као што Пешти Хирн. по званичном известию явља има са да у Унгарской 3013 адвоката, тако да од прилике 3300 жителя на едног адвоката долазе.

Као што „П. Напло" явља, руски бегунац и емигрант Бакуньин, произишао е из породице за польског краля изабраног Стевана Баторие, коя се из Ерделя у Польску изселила, и онда се Баконьи звала. Сам е Бакуньин ово едном члану вишег сталежа мађарског саобштио. —

Из Млетака пишу, да е тамо у нижим сталежима света овладао валики страх, због пророчства, Дела-Дромовог, кои с концем новембра месеца као што смо явили, страховите буре у Млеткама предсказує. Сасвим е извѣстно да свѣт сада много више на исповѣст иде, него до яко, сигурно у намѣри, да се пре пропасти од своих грѣхова опрости. Бура коя већ два дана у Млеткама влада већ им е почела страх задавати, кое онн за извѣстне знаке пророчества и пропасти држе. Но на последку валяда неће тако страшно бити, ер е сам Ла Дром многе странце у Млетке позвао, да овом великом природном позорию присуствую. — (Добро би било, да се и код нас какав пророк, пак ма и лажљиви, появи, само да наш свѣт, кои се од цркве сасвим одпадио, каквим му драго начином натѣра, да иде у цркву, и да иште опроштай за свое грѣхе, коих доволяно има. У.)

— Као што пражке новине являю на рѣци Влтави близу Вейтона десио се ово дана крвав сукоб између два криумчара (шверцера) и три финанциера. Финанц кои е на стражи био на едан сат после поноћи примѣти едан натоварен чамац, кои од Смихова преко хтеде пресалдумисати, зато одмах своя два колеге повиче и навезусе шверцерима на сусрет. Кад су се чамцу приближили, буде први финанц веслом тако ударен, да одма у воду падне; другог финанца док се ни окренуо, ние, спопадну чаклиом и едно му уво одкину а трећи и последньи тако буде по глави ударен, да е обнесвешћен у чамац пао. Док се први из воде изкобеляо, дотле већ од Смихова други чамац доюри и еспап претовари те к Смихову одплови. Тежко ранѣним финанцима ништа не остаде у руци, до празан чамац, ер до данас немогоше шверцерима у траг ући.

НАЙНОВИЄ.

Беч, 3. нов. Преко 40 посланика либералаца држаше данас едну предуготовну седницу сбог саветованя о адреси. Том е приликом престолна беседа точку по точку са умереношћу претресана. Деленѣ царевинскот већа у ужи и шири, одобравано е од Рехбауера, Брестла и Бергера, противни беше Милфелд, Шиндлер и Гискра. Заключено буде да се мненѣ о томе изрази, како би се и уже царевинско веће сваке године сазивало. У смотрению уставног питаня изражаваше нуждност, да се унгарски и хрватски сабори што скорие сазову; Бергер Брестл и Рехбауер изявише, унгарски сабор валя саслушати, кое сви одобре. Далѣ е изражена желя, да се обсадно станѣ у Галиции скорим дигне. Предлог о прорачуну кои ће се у едан мах за обе идуће године предложити, остаде без претреса. У смотреню финанциског станя, желе се штедня. Конкордат да се има ревидирати. Што се споляшнѣ политике тиче иште се неутралност према септембарском уговору. Добри одношаи са Пруском одобрени су у границама савезничке политике.

ТРГОВИНА.

Нови Сад, 6. окт. Код нас киша непрестано пада, и услѣд тога данас пияце готово никакве нема. У рани што се цене тиче никаква промена ние наступила.

Пешта, 4. нов. Овогодишньи Леополди вашар сасвим е траляв био. Мануфактуристе слабо су пазарили, ер се купци бое да памук у цени не падне, као што ће и бити, ако скорим грађански рат у Америки престане, те с тога сваки само онолико куповаше што му е найнуждние било.

Рана е такођер слабо пролазила, ер готово нико ништа нетражи.

Вуна. Због оскудице у новцу испао е вашар са вуном са свим хрђаво, ер од 45,000 центи што е на месту било, продано е само 12,000 центи, цене су по 8 и 10 ф. по центи ефтиние, лошие сорте пале су са 15 ф. по центи. За границу е продано од горньи 12.000, само 2000 центи. Вуну неће с тога нико да купує ер се надаю да ће ду цене іоште млого већма попустити.

Цене од ране овако стое:

Пшеница банатска, 86—88 фун. 2 ф. 70 — 2 ф. 95 н. Потиска, 88—89 фун. 3 ф. 10 — 3 ф. 25 нов. Раж, 78—81 фун. 1 ф. 80 2 ф. Єчам, 66—68 фун. 1 ф. 20 — 1 ф. 30 н. Зоб, 46—48 фун. 1 ф. 25 — 1 ф. 30 н. Кукуруз, 82—84 фун. 3 ф. — 3 ф. 30 нов. Репица 5 ф. 50 — 5 ф. 75 н. по мерову.

Маст. Масти іоште за доста нема, ни србиянске, ни из провинциє, ал се скорим надати валя да ће е сувише бити. Што се у малим продає, иште се 37 фр. 50 нов. — 38 ф. по центи.

Сланина. Нешто е мало нове сланине довежено, и продавано е по 31—32 ф. цента.

Лой, іоште ништа довежено ние.

Поташе, с почетка вашара било е 400—600 центи, цена 13—13 ф. 25 н.

Шишарке. Добро су пролазиле, продано е од прилике 12,000 кибли, од овог е квантума заключено 10.000 кибли шлавонске кое ће до Пеште 10 ф. 50 н. стати.

Шпиритус. Свега е продано 80—100 буради. Врло га е мало било и зато се цене одржаше на 47 и 3|4 —48 н. град. С концем новембра нуђено е по 46—45 и 1|2 новч.

Шљивовица. Врло е мало довежено, и стара шљивовица слабо е пролазила. За стару сремску шљивовицу плаћало се 19 ф. — 20 ф. по акову. Банотска 15 и 1|4—17 ф. с буретом заедно.

Комовица. Старе комовици што се іошт затекла сва е распачана, а нове е слабо довежено, и зато се цена, одржа на 20 ф. по акову.

Вино. Новог вина довежено е на лађама 5—6000 акова, но будући да искаше за нѣга 6 ф. 50 н. до 8 ф. по акову то е врло мало продано.

Стреш. Цена белог стреша остаде на 32—33 фор. црвени 30—31 ф. Лошиег еспапа било е и за 24 ф.

Шећер. Прилично е пролазио, и у цени добро се одржао. Фини шећер 31 ф. 50 н. — 33 ф. Мелис 29 ф. 50 н. — 31 фр. Ломпен 26 ф. 50 н. — 29 ф. цента.

Мед. Ово годишня каквоћа меда врло е добра. Чистог меда довежено е 3000 центи нецеђеног до 600 центи. Цеђен е добро пролазио по 18 ф. 50 н. до 19 ф. Жути 19—20 ф. Нецеђен е такођер здраво тражен био, цена 20 ф. 50 н. до 21 ф. 50 н. по центи.

Восак. Свега е воска било на вашару 200 центи. Из прве руке без разлике каквоће продаван е по 110 ф. цента.

Суве шљиве. До сада е довежено свега 45,000 центи, и све е готово продано до само неколко хиляда центи што су іоште заостали. С почетка вашара продавано е у времена и бурадма по 10 ф. цента, бољи еспап 10 ф. 25 до 10 ф. 50 нов. При краю плаћаше іоште 50 нов, по центи више.

Ораси. Свега е довежено 1200 центи и већом части су продани; плаћано е за нове дебрецинске орасе 13 ф. 50 н. до 14 фор., стари еспап 12 ф. 50 н. до 13 фор. по центи.

Семе од детелине. Луцерско лошии квалитет продаван по 29—30 ф. 50 н. цента.

Коже. Тешке бечке воловске коже продаване су по 50—54 ф. цента. Овдашнѣ кравие коже 15—17 фор. пар, са села 13—14 ф. пар, среднѣ волуйске коже 20—22 ф. пар.

Бечка берза од 6. новембра.

Дукати — — — — — — — — — — — —	5.56
Сребро — — — — — — — — — — — —	116.

Вучена лутрия.

У Темишвару од 31. октобра 6. 65. 54. 29. 85

ОГЛАСИ.

Гимназиални конкурс

на катедру свеобште историе и философ. пропедевтике у великой гимназии Карловачкой с годишньом платом од 600 ф. а. вр. на рок до 1. (13·) декембра ове године.

У Карловци 5. (17,) норембра 1864. Ч. 105.

Гимназие управительство.

28—1—3

Уредник и издаватель Петар Нинковић. Брзотиском епископске кньигопечатнѣ у Н. Саду.